

**การพัฒนารูปแบบเครือข่ายกลุ่มโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา
ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2**

นายไพโรจน์ มະโนยานะ

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

ชื่อเรื่อง	การพัฒนารูปแบบเครือข่ายกลุ่มโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2
ผู้วิจัย	นายไพโรสณธ์ มะโนยานะ
ปีการศึกษา	2557
คำสำคัญ	รูปแบบเครือข่ายกลุ่มโรงเรียน พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบเครือข่ายกลุ่มโรงเรียนเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 การดำเนินการวิจัย มี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษากระบวนการและองค์ประกอบของเครือข่ายกลุ่มโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ขั้นตอนที่ 2 สร้างรูปแบบเครือข่ายกลุ่มโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบเครือข่ายกลุ่มโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบเครือข่ายกลุ่มโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องข้องสมัครใจร่วมเป็นกลุ่มทดลองในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เครือข่ายกลุ่มโรงเรียนผาเวียง ซึ่งประกอบด้วย 7 โรงเรียน จำนวน 90 คน ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการบริหารและการจัดการศึกษาของเครือข่ายกลุ่มโรงเรียนเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ได้มาโดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 17 คน ผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่มตรวจสอบรูปแบบ (Focus Group Discussion) จำนวน 9 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง การสอบถาม การสัมภาษณ์ การประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และประชาพิจารณ์ (Public Hearing) รูปแบบเครือข่ายกลุ่มโรงเรียนเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. จากการศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนภายใต้ระเบียบสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียน พ.ศ.2554 ผู้วิจัยศึกษาด้วยการใช้แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนใน 4 ด้าน คือ การบริหารจัดการวิชาการ การบริหารงานแผนและงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานทั่วไป และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบเครือข่ายกลุ่มโรงเรียนที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้วยสอบถามผู้อำนวยการโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนจำนวน 246 คน ผลการวิเคราะห์ตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการดำเนินงานทั้ง 4 ด้าน พบว่า ผลการ

ปฏิบัติงานในภาพรวมอยู่ในระดับน้อยเมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ผลการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการบริหารแผนและงบประมาณ การบริหารงานบุคคล ด้านบริหารทั่วไปอยู่ในระดับน้อย ปรากฏว่า ได้รูปแบบเครือข่ายกลุ่มโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ประกอบด้วย 1) องค์ประกอบของเครือข่ายกลุ่มโรงเรียนมีองค์ประกอบได้แก่ โครงสร้างของเครือข่ายกลุ่มโรงเรียน การบริหารจัดการรูปแบบเครือข่ายกลุ่มโรงเรียน บทบาทหน้าที่ของเครือข่ายกลุ่มโรงเรียน 2) ขั้นตอนการสร้างเครือข่ายกลุ่มโรงเรียน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนเตรียมการและแสวงหา ผู้ร่วมเป็นเครือข่ายกลุ่มโรงเรียน ขั้นตอนสร้างข้อตกลงและร่วมวางแผนนั้น และ 3) การปฏิบัติงานของเครือข่ายกลุ่มโรงเรียนและการสะท้อนผล

2. ผลการศึกษาการสร้างรูปแบบเครือข่ายกลุ่มโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ดังนี้ รูปแบบเครือข่ายกลุ่มโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ประกอบด้วย 1) กระบวนการสร้างเครือข่าย 5 ขั้นตอน ประเด็นรายละเอียดประเด็นย่อย 17 ประเด็น 2) องค์ประกอบของเครือข่ายกลุ่มโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 มี 5 องค์ประกอบหลักและมีองค์ประกอบย่อย 23 องค์ประกอบ

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบเครือข่ายกลุ่มโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานของสถานศึกษาในสังกัด พบว่า ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการปฏิบัติตามรูปแบบเครือข่ายกลุ่มโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 คือ รูปแบบเครือข่ายกลุ่มโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 สามารถนำไปใช้ได้จริง เนื่องจากกิจกรรมที่ระบุในแต่ละองค์ประกอบเป็นกิจกรรมที่ผู้ปฏิบัติงานในเครือข่ายกลุ่มโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีการปฏิบัติอยู่แล้ว นำมาใช้ช่วยให้โรงเรียนบางแห่งที่ขาดความกระตือรือร้นมีส่วนร่วมและมีความพยายามในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น เพราะมีกรอบภาระงานอย่างชัดเจน ทำให้ไม่อาจปฏิเสธหน้าที่และความรับผิดชอบของตนได้ และรูปแบบเครือข่ายกลุ่มโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ที่นำมาใช้ช่วยเอื้อต่อการส่งเสริมการบริหารแบบมีส่วนร่วม การกระจายอำนาจ และการบริหารแบบธรรมาภิบาลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามากขึ้น ส่วนความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานในเครือข่ายกลุ่มโรงเรียนผาเวียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเกี่ยวกับผลการปฏิบัติตามรูปแบบเครือข่ายกลุ่มโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

พบว่า ในภาพรวมมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงที่สุดไปหาต่ำที่สุด คือ องค์ประกอบที่ 2 องค์ประกอบของรูปแบบเครือข่ายกลุ่มโรงเรียน ($\bar{X} = 4.28$) และองค์ประกอบที่ 1 กระบวนการและขั้นตอนการสร้างเครือข่ายกลุ่มโรงเรียน ($\bar{X} = 4.19$) ตามลำดับ

4. ผลการประเมินรูปแบบเครือข่ายกลุ่มโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 โดยสอบถามความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้องครอบคลุมของรูปแบบเครือข่ายกลุ่มโรงเรียนฯ พบว่า โดยรวมรูปแบบมีความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้องครอบคลุมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด 3 รายการ ได้แก่ ข้อ 1) รูปแบบเครือข่ายกลุ่มโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 มีประโยชน์ต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ($\bar{X} = 4.47$) ข้อ 4) ข้อมูลจากการปฏิบัติตามรูปแบบเครือข่ายกลุ่มโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 จะเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายกลุ่มโรงเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายิ่งขึ้น ($\bar{X} = 4.33$) และข้อ 3) ผลที่ได้จากการดำเนินการตามรูปแบบเครือข่ายกลุ่มโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 แต่ละขั้นตอนมีประโยชน์สำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ($\bar{X} = 4.27$) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ข้อ 15) วิธีการสรุปและรายงานผลการปฏิบัติงานของเครือข่ายกลุ่มโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 มีความถูกต้อง ชัดเจน และน่าเชื่อถือ ($\bar{X} = 3.77$) และผู้เข้าร่วมประชุมประชาพิจารณ์ (Public Hearing) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบเครือข่ายกลุ่มโรงเรียนฯ คือ 1) องค์ประกอบที่ 1 กระบวนการและขั้นตอนการสร้างเครือข่ายกลุ่มโรงเรียน ควรเริ่มต้นด้วยกิจกรรม เช่น (1) กิจกรรมการประชุมระหว่างผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการกลุ่มและผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจผลการปฏิบัติงานเป็นประจำ และ (2) กิจกรรมการประชุมระหว่างผู้บริหารระดับสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษากับผู้บริหารระดับโรงเรียนที่ปฏิบัติงานเพื่อสร้างความเข้าใจผลการปฏิบัติงานเป็นประจำ 2) ควรมีการประชาสัมพันธ์รูปแบบเครือข่ายกลุ่มโรงเรียนฯ และการนำรูปแบบไปใช้กับเครือข่ายกลุ่มโรงเรียนอื่น เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดทราบในหลายช่องทาง เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมและให้ข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงรูปแบบเครือข่ายกลุ่มโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นต่อไป